

Västernorrlandsbladet

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING

Årg 14

1997

Nr 3

Sensommaren 1997

Efter en sommar, ännu pågående som har varit varmare än i mannaminne - och som det sägs hetast under innevarande århundrade - har nu så sakt början av hösten kommit och verksamheten börjar rulla igång för VSGF liksom också för många andra föreningar.

"Trots värmen" (om man nu får säga så) hoppas jag att sommaren varit fin för Er medlemmar och kunnat ge en del på forskningsfältet. Kanske har Ni passat på och träffat släktingar, samtalat om familjen och också fått tillfälle att göra mer kontrollerade intervjuer med de äldsta inom familjen. Förhoppningsvis har Ni också kunnat fundera tillbaka på Er egen tillvaro och skrivit ner något som vi kan kalla memoarer eller minnesanteckningar. Det borde alla göra. För efterkommande blir de med tiden mycket värdefulla och är också lättare att ta del av än att sitta och sortera samt läsa efterlämnade brevsamlingar. Den senare metoden för att få kunskap om familjehistorien är mycket arbetskrävande, ifall stora samlingar av handlingar har bevarats. För den som skriver kan äldre brev förvisso vara ett gott stöd för minnet, tillsammans med eventuella dagboksanteckningar. Att få ta del av resultatet är sedan för familjemedlemmarna mycket spännande och ger också insyn i den pennförande människans synsätt och tankar inför förändringar i tillvaron.

För egen del har jag, som brukligt, varit iväg till Landsarkivet i Vadstena och under två dagar forskat i en gren inom släkten Tolf som jag avbröt arbetet med efter mitten av 1800-talet. Eftersom släktmedlemmarna här inte har varit verksamma som hammarsmeder utan drängar och stutare blev detta arbetet mycket besvärligare än jag trodde. De flyttade mellan gårdar och socknar kring Västervik var och vartannat år. Under dessa dagar lyckades jag bara följa fyra familjer från ca 1830 till och med kyrkböckernas slut vid arkivet vid mitten av 1890-talet. Senare korrespondens har tillfogat några ytterligare detaljer. Återigen stötte jag på emigrationsvågen som drog bort många släktingar till Amerika, där de förmodligen blir svåra att följa vidare. Alla som sysslar med släktforskning under förra seklet känner väl till fenomenet och alla obsvarade frågor det ställer.

Fortsättning på sid 5.

Väl mött på höstens träffar och möten i föreningen!

LarsOlof Lööf

UR INNEHÅLLET I NR 3/97

Lars Olof Lööf: sid
SENSOMMAREN 1997.....1

MÖTESKALENDER 3

Johan von Sydow: DET BÖRJADE
I SACHSEN - bokanmälan 4

VSGF 6 juni 1997 och
forts från sida 1 5

Henrik Karlsson: KÄLLOR t. BO-
HUSLÄNS ÄLDRE SJÖFART . 6-10

EFTERLYSNING 10

Lars Olof Lööf: FRÅN GAMLA
GÖTEBORG - några danska
fotografer i Göteborg. 11-12

Kjell Nelson: LARS MÅNSSON
I TRANEMÅLA - lantbrukare
och bibliofil. 13-15

Rolf Ekelund: EN ANNAN UDDA
JORDENS BRUKARE 16

Johan von Sydow:
LANDET RUNT. 17

VÄSTANBLADET

Postgatan 4, 411 13 GÖTEBORG
Tel 031 - 13 12 26 (torsd 10-14)
Postgiro 24 23 85-3
Ansv. utgivare: Per Liljeström, 0302-131 91
Vänskapen 3e, 443 34 LERUM
Redaktionskommitté:
Johan von Sydow, 031 - 40 69 27
Fagerängsgatan 3, 412 70 GÖTEBORG,
Per Liljeström samt Elisabeth Ahldin Dahl,
031-36 56 43, Gryningsv 73, 433 48 Partille
Årsavg. inkl. prenumerationsavg. = kr 135:-/år

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING Styrelsen 1997

Ordf. Lars Olof Lööf, 031-24 16 15
Linnégatan 34, 413 04 GÖTEBORG
V. ordf. Tommy Näzell, 031-38 08 58
o bibl. Klarbärsv. 18, 435 43, MÖLNLYCKE
Skr. Joel Holger, 031- 40 85 20, Lilla
Danska Vägen 2, 412 74 GÖTEBORG
Kassör Maj Löfgren, 031- 779 24 16
Nimbusg 1, 417 63 GÖTEBORG
Klubbm. Stina Börjeson, 031-25 75 55
Segerlindsg 26, 416 53 GÖTEBORG
Övriga Ingegärd Almquist-Persson
031-28 37 29, Karmosing 11,
421 65 VÄSTRA FRÖLUNDA
Birgitta Matsson, t f 08/33 68 61
Källtorpsg 62, 136 70 Haninge
Örjan Nordmalm, 031-20 57 27
Bohusg 24, 411 39 GÖTEBORG
Ewert Arwidsson, 0520-707 39, Göte-
borgsv 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
Suppl. Karin Holger, 031-40 85 20, Lilla
Danska Vägen 2, GÖTEBORG
Sybil Winell, 031-16 05 95,
Föreningsg 16 E, 411 27 GÖTEBORG

ISSN - 1102 - 4453

Tryckt på miljövänligt papper hos Allmänna
Kopieringsbyrån AB, Göteborg

vi möts

MEMBER

DU tänker väl på att det är DU som är föreningen.
Utan DIG blir det ingen verksamhet!

HÖSTEN 1997

LÖRDAGEN DEN 20 SEPT. Utfärd med buss till Varberg och Horred. Avresa från Heden utanför Exercishuset kl 09.00 och åter i Göteborg omkring kl 17.00. Vi besöker Varbergs museum och reser vidare till Horred, där Britt Hagman tar emot i hembygdsgården Baskagården och berättar om förbundets gravstensinventering. Lunch med kalkon och gräddsås i Horred. Därefter möjlighet att besöka hembygdsgården och kyrkogårdsvandring med Britt. Blir vi 25 deltagare i resan kostar den 310 kr/pers - då ingår allt (buss, entré med visning i Varberg och mat i Horred).

TORSDAGEN DEN 30 OKTOBER. Kl 18.00 i IOGT-NTO:s lokaler på Första Långgatan 20. Föreningskväll med föredrag av Henrik Karlsson från Varberg: "Människoöden i Göteborgs skärgård under 1600-talet". Kaffe med bröd till självkostnadspris.

TISDAGEN DEN 18 NOVEMBER. Kl 18.00 i IOGT-NTO:s lokaler på Första Långgatan 20. Ordinarie höstmöte med föredrag. Redaktionen återkommer med program för denna kväll.

PROGRAM FÖR VÅREN 1998 meddelas i första numret under våren.

ANMÄLAN om deltagande i VSGF:s möten görs senast 3 dagar före respektive program till Stina Börjeson tel 031-25 75 55 eller LarsOlof Lööf tel 031-24 16 15. Anmäl Er i så god tid som möjligt! Välkomna!

DET BÖRJADE I SACHSEN - några bidrag till ätterna Thams och Tamms historia, Göteborg, 1995.

Den inte minst från Göteborgs äldre historia välkända ätten Tham har tidigare räknat borgmästaren i Landsberg i Sachsen Sebastian Tham som sin äldste stamfader. Genom idag forskning har Claes Tamm, tillhörande den ur ätten Tham utgrenade släkten Tamm, nu lyckats gå ytterligare två generationer tillbaka. Han har redovisat sin forskning i en av släktingen, Per-Vollrath Tham, redigerad och formgiven bok som VSGF nyligen förräts av släktföreningen Tham och Tamm.

Boken innehåller också annat av intresse även för andra än nämnda släktförenings medlemmar, bl a korta beskrivningar av några kända Thamar i det förgångna, t ex Pehr Tham till Dagsnäs, den vittbekanta junkern, författaren och framför allt boksamlaren, vars bibliotek på Dagsnäs i Västergötland innehöll omkr 18.000 band.

I ett kapitel behandlar förf. släktnamnet Thams ursprung. Jag kan inte finna att släktnamnets uppkomst blivit utredd. Till den förteckning som i boken lämnats över snarlika släktnamn kan jag foga ytterligare ett: släkten Thams från Norge, ursprungligen från England. Detta namn skall enligt traditionen ha floden Themsen som förebild. - Och en heraldiker kan berika sitt vetande med en beskrivning av släktvapnet, som har en häst i skölden, som kan hänсыfta till det sachsiska ursprunget; det gamla hertigdömet Sachsen hade en häst i sitt vapen. Men huvudvikten har författaren lagt på släkt-

ursprunget. Redan den beryktade genealogen och direktören i Malmö S. Otto Brenner hade i uppsatser i Släkt och Hävd 1950 och 1956 behandlat släkten Thams ursprung men det är först nu ursprunget blivit mera exakt utrett. Genom besök på ort och ställe har Claes Tamm ur officiella källor - så gott som de enda som man med säkerhet kan bygga sitt ursprung på - lyckats få fram ytterligare två generationer Thamar, Silvester, den äldste, som var advokat i Kiel och rådman i Wurzen i Sachsen och död 1588, och Hans, den yngre, som liksom sedermera hans son var borgmästare i Landsberg i Sachsen.

Författarens skildring av sina forskningsbesök i Tyskland är en spännande läsning, som bara den bör vara av intresse för släktforskare som söker sitt ursprung i Tyskland. Som en släkthistorisk ovanlighet har jag observerat att samtliga fem Thamar i de äldsta generationerna var borgmästare eller rådmän och att i den sjätte generationen en, Volrath Tham d y (1687-1727), göteborgare och storköpmann liksom fadern och farfadern, var assessor, dock i kommerskollegium.

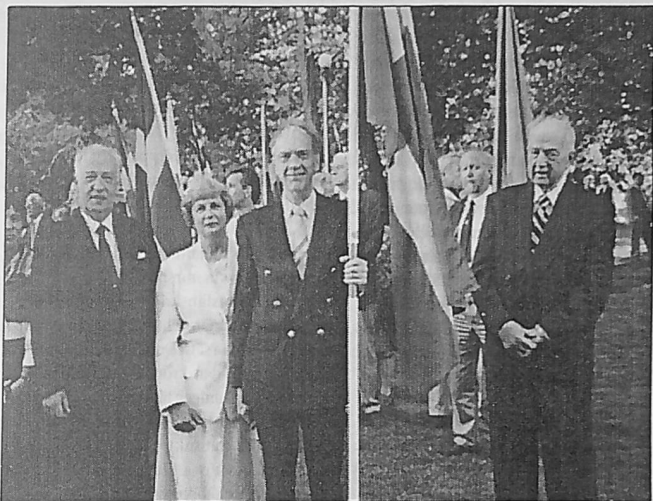
Claes Tamm har lämnat ett värdefullt bidrag till sin kända släkts historia. Med hänsyn till de äldsta Thamarnas verksamhet i det sachsiska samhällslivet finns anledning antaga att det ej kan vara en oöverstiglig uppgift att gå ännu längre tillbaka i släkten Thams historia!

Johan von Sydow

Försommaren 1997

Den 6 juni 1997 deltog VSGF med sin fana i flaggtåget från Götaplatsen samt firandet

av Sveriges Nationaldag och Svenska Flaggens Dag i Trädgårdsföreningen, Göteborg.

På bilden: Örjan Nordmalm, Karin och Joel Holger samt Martin Bratt. Ytterligare medlemmar mötte upp i Trädgårdsföreningen denna vackra sommarkväll. Foto EAD.

Sensommaren 1997, forts från första sidan,

I år var det planerat att två hemvändande amerikaner skulle besöka mig. Det blev bara Cheryl från Portland som under våren kom hit. En trevlig bekantskap var den unge herr Stuart Liljequist från Australien jag sammanträffade med under sommaren. Han var övertygad om att det var lätt att forska kring familjen här i Göteborg eftersom han var ensam om familjenamnet hemma. Men trots sökning i emigrantdatabasen erhöll vi inget entydigt svar och någon Carl Liljequist som emigrerade till Australien som han förmodade kunde vi inte finna. Denne förfader skulle vara från Göteborg och vara född under 1870-talet och ha anlänt till sin destinationsort i början av 1900-talet. Tyvärr är ledtrådarna få - rent av en underdrift i detta sammanhang - men har någon i läsekretsen något att tillägga är Ni välkomna med idéer och förslag.

LarsOlof Lööf

KÄLLOR TILL BOHUSLÄNS ÄLDRE SJÖFART

Av Henrik Karlsson

De källor vi släkt- och hembygdskforskare vanligen använder ger bara sporadiskt uppgifter om allmogens yrken, åtminstone vad gäller 1600- och 1700-talen. Jag vill med denna artikel peka på några inte så ofta använda källor, som kan ge mycket "kött på benen". Dels får man veta mer om de personer man redan hittat, dels kan man hitta personer som inte nämns i andra källor. Man får också efter en samlad genomgång en detaljerad bild av hur kustsamhällena fungerade. Materialet är i första hand insamlat m. h. t. de sydbohuslänska kustsocknarna Öckerö, Torslanda och Björlanda, men täcker hela Bohuslän och Halland.

1. Tullräkenskaperna

Det mest omfattande materialet är **tullräkenskaperna** (i forts. förkortat TR). De finns på Riksarkivet i Köpenhamn (i forts. KRA) men är rullfilmade och kan lånas hem via det lokala biblioteket, samt är mycket lättlästa (positiv film och värdad piktur).

a. **Öresunds TR** är mycket omfattande, och vissa år kräver tre filmer. Räkenskaperna omfattar slutet av 1400- till mitten av 1800-talet. Jag har hittat bohuslänska skeppare från slutet av 1500-talet och framåt. Man *beställer* filmerna via det lokala biblioteket enklast genom att ange Öresunds TR och året.

Ett *exempel* på hur det kan se ut är följande. 1640-41 (räkenskapsåret 1/5-1/5): "Den 23 Maertij; Olluff Bryennelssen af Bircke kom fra Maerstrandt medt 80 woegger

toersk och Langer, 22 töender Sildt, 2 töender toerfisk, 9 halffue töender toersk och kuller, 9 fierring. r Maeckrell och toersk, 6 knipper Bergerfisk, boerg. r guots wdj Maerstrandt, er frit passeridtt. S: 1 dr, oppenge: 1 s, lychtepenge: 24 s." (Skepparen är identifierbar. Innehållet bör kunna förstås, trots den ålderdomliga danskan, varför det här citeras rakt av. Ev. förklaringar av ord och tullar faller utanför ramarna för artikeln. Se dock nedan i fråga om min bok).

b. **De bohuslänska utskeppningshamnarna** för timmer och fisk finns också filmade på samma sätt. De är lika lättlästa, men tyvärr är inte den kronologiska ordningen eller årtalstäckningen lika bra som i Öresunds TR. Det är vanskligt, för att inte säga omöjligt, att göra statistik på materialet. Kanske man kan dra vissa slutsatser eller skönja tendenser, men tolkningen måste göras varsam. Man behöver gå igenom hela materialet för att hitta allt om en viss hamn. Varje skeppare frekventerade dessutom olika hamnar längs kusten. Inte bara allmogeskepparna, utan även städernas skeppare tas med. Detta bör vara till särskild glädje för stadsforskare, som av det vanligen använda källmaterialet är ganska styvmoderligt behandlade.

Beställning: Dessa TR heter "Båhuslens Köbstaeders og ladepladsers toldretenskaaber" och finns på filmerna S 1083-1089. Man kan få sig tillsänt fotostatkopior på KRA:s arkivförteckning med fler detaljer om filmernas innehåll.

Ett exempel kan tas från Uddevalla 1649-50: "Dend 4 april ahngaff Errich Olsen aff Karlsundt hanss förrende shude, 24 lester, aigter sig paa Lychstadt medt denne hans ladning. Nembliq 1 tusind deller, 6 tylt 16 al, 6 tylt 12 al, 8 tylt 10 al, 100 leigter, er toldfriq paa Lychstadt. Betalt haffnpennege 3 ort 6 s, Roertoldt 1 ort". (Skepparen är identifierbar. Karlsundt=öarna runt Kalv-sund=Öckerö socken. Lychstadt=Glyckstad, en tillfällig stadsbildning i dåvarande Danmark vid Elbes mynning, tänkt som konkurren-t till Hamburg.

c. De danska hamnarna, där bohusskepparna lämnade timmer i utbyte mot

spannmål, var ganska många. Det är inte bara de rena TR, utan också hamn, byfogde- och kämnärsräkenskaper som innehåller TR: De, liksom de föregående, lättlästa filmerna är mycket varierande till "matnyttigt" innehåll, varför man får vara beredd på "nitlotter". Obs. att i beteckningen danska hamnar ingår flera nuvarande svenska; Halmstad, Helsingborg, Malmö, Landskrona m. fl., där man kan hitta bohuslänska skeppare.

Beställning görs i fortsättningen av filmserien som nämnts ovan, här S 1089-1135. Även på dessa kan man få kopior av arkivförteckningen från KRA.

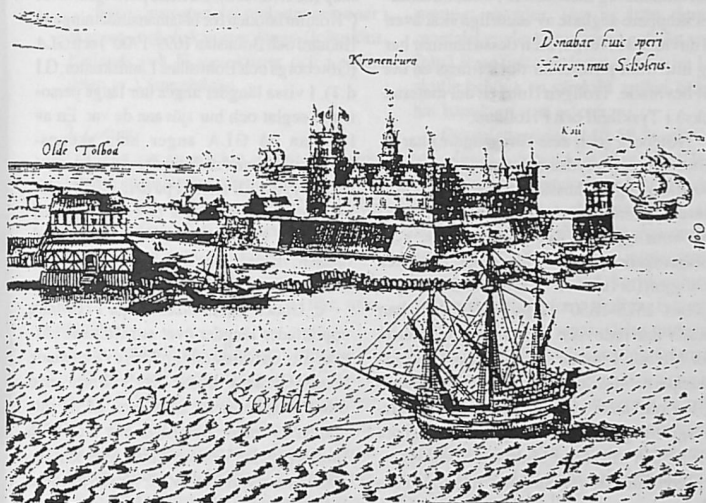

Bild 38. Sid 46. Tullboden och Kronborg i Helsingör som det kan ha sett ut när våra Hisingsskeppare befor Öresundstullen. (H. Scholæus kopparstick 1635 ur Dmk Sjöf. hist. sid 749).

Tre exempel härifrån är Roskilde 1619-20: "Den 19 Maj annammit aff Mogens Hansen ij Kallsund aff en shude tömmer hand haffde hidfört, roffuertoldt, pendinge 8 s". Malmö 1632-1633: "Denn Tiennde Julj Biörn Anndersenn aff Kallsund, war her med tömmer, Bortseglit Baglsted, Gaff Roerstold fire shielling". Köge hamn 1652-53: "Hernandsund. Den 5 sept. Skipper Jachob Jennsenn klipfisk, rocher, tran, huilling" (in), malt, ärter, grofft Rug meell, gl. humell, ebbell, flesh" (ut).

d. Övriga hamnar: I TR nämns ofta (inte alltid) varifrån man kommit och vart man ämnade sig med lasten. Nordbohuslänska skeppare seglade av naturliga skäl även på nuvarande Norge, men dessa hamnar har jag inte tittat på. Det lär dock finnas en del TR bevarade. Troligen finns en del material också i Tyskland och i Holland.

Göteborg (och dess föregångare) har ju alltid varit en betydande hamnstad, men det var inte många bohusskeppare som angjorde Göteborg före övergången till Sverige 1658. De som gjorde det nämns i de s.k. tolagsräkenskaperna. Dessa gar Sandklef redogjort för i sin bok "Västkostens allmogesjöfart 1575-1850" (Lund 1973), där han också har redovisat motsvarande material för Malmö. I boken finns tabeller över alla skepparna, men det går att få fram fler uppgifter om laster m.m. i primärkällan (Göteborgs tolagsräkenskaper på Landsarkivet/GLA, och Malmös i Malmö stadsarkiv).

Svenska östersjöhamnar nämns sporadiskt som destinationsorter i de övriga TR, men inte heller här har jag någon direkt erfarenhet. Det skall dock inte finnas mycket bevarat i fråga om äldre svenska TR.

2. Båtsmän.

a. Från tiden före år 1700 får man gå in i länsräkenskaperna (mer om dessa nedan) för att hitta något. Det finns listor över utskrivna ynglingar från krigsåren under 1600-talet i det danska materialet, och över de första rotebåtsmännen i mitten av 1680-talet i det svenska.

b. De första åren av 1700-talet arbetade en kommission med att värva båtsmän längs Västkusten, eftersom rotesystemet inte räckte till att förse flottan med båtsmän. Då upprättades flera listor över kustsocknarnas manliga befolkning, ibland med ålder och släktskap (t.ex. far/son). De finns på *Krigsarkivet* ("Kommissionen för båtsmansindelningen i Halland och Bohuslän 1699-1700") och *GLA* (Göteborgs och Bohusläns Landskontor, GI d: 1). I vissa längder anges hur länge personerna seglat och hur sjövana de var. En av listorna på *GLA* anger hela skeppsbesättningar med skeppens namn. Listorna i *GLA* bygger till stor del på dem i *Krigsarkivet*, varför det kanske är bäst att börja med dem. Det kräver emellertid forskning på platsen, då volymen inte är paginerad, och man därför ogärna vill göra kopior.

c. Under "Stora ofreden" på 1710-talet upprättades längder över enrullerade båtsmän som en fortsättning på den ovannämnde kommissionens arbete. Det svåraste med dessa längder är att hitta dem, då de inte arkiverats under Bohuslän. För året 1716 finns de under *Västergötland*. Man kan beställa mikrokort från *SVAR*: Marinens rullor R IV, KO 1156. Här finns många intressanta uppgifter, både om rotebåtsmän och enrullerade. Man får veta antagningsår och ålder, frånvaroorsaker (t.ex. arbete som lots),

ibland skador och lyten, avsked och dödsorsaker. Ett *exempel* är Sören Trulsson från Hönö: "Död skuten på skeppet Öhsell den 28 juli 1715" (ej nämnt i övriga bevarade källor).

Året efter, 1717, finns dessa rullor under *Skånska städer* (SVAR, KO 1140). Här finns samma typ av uppgifter som ovan, men originalet är bättre bevarat, varför korten är mera lättlästa. Man får här också veta vilka som var ute på kaperi. Ett par *exempel* är Márten Olsson från Björkö: "Abs. oláf w. på Hedenbergs Capare 1717" och Olof Olsson från Björkö: "Abs. oláf w. till Franrike 1716 på Gatenhielms Couptherdie skepp".

Båtsmansmaterialet omfattar personer i skeppar- och fiskarorter längs Bohuslän, Hallands och Skånes kuster och i västra delen av Västergötland.

3. Lotsar.

Lotsning var en mycket omfattande verksamhet längs kusterna före mitten av 1700-talet. Det finns tyvärr inga specifika källor om lotsar före 1716. Sporadiska uppgifter om personer med det yrket förekommer dock i olika vanliga källor redan från 1600-talet. Obs. att det inte hette lots förr, utan styreman.

De tidigaste egentliga omnämnandena av lotsar sker i båtsmanslängderna 1716-17, särskilt 1717, och *beställes* på på samma sätt (se ovan). *Exempelvis* Ander Andersson, Öckerö: "År ordinarie lots efter hr. Capit. Ströms fullmakt den 12 febr. 1717, uteslutes af Rullan". Om man plockar ut uppgifterna här, kan man sammanställa egna "lotslängder".

Nästa längd är från 1736, och därefter 1750, 1753, 1758 och 1759. De *beställes*

från SVAR; Marinens rullor 1693-1764, KOO 483. Man får här veta ålder, tjänstgöring/karriär, lotshemmanets storlek, hälsotillstånd. År 1759 anges även lotsledernas sträckning och hamnarnas beskaffenhet, liksom uppgifter om lotsningens minskande omfattning.

Sedan dröjer det till 1774, innan det finns rullor (kopierbara) från Västra lotsdistriktet på GLA.

4. Övrigt.

Länsräkenskaperna (landsboksverifikationerna) (förkortas här LR) är en mycket intressant källa, mer intressant än kanske namnet antyder. Det är från dem som mantalslängderna brutits ut och det var bl. a. från LR jag fick uppslaget att gå in på TR. De skulle behöva en särskild artikel och skall här bara kortfattat refereras.

De omfattar tiden 1610-58, är rullfilmade (46 filmer) och kan *beställas* från KRA via det lokala biblioteket (arkivförteckning finns), men finns också på GLA. De är lättlästa, men man behöver gå igenom många sidor för att hitta det som intresserar. LR finns i tre serier. Jordeböckerna och extra-skattemantalslängderna skall jag inte gå närmare in på här. I de senare delas under vissa år i början av 1600-talet skattebetalarna in i yrken, där det bl. a. framgår om de ägnade sig åt sjöfart. (För år 1645 uttogs s.k. kopskatt. Här anges även hustrur, ungdomar och gamla, men listorna är olika mycket detaljerade i olika häradet. Det finns också en intressant boskapslängd från 1657).

De egentliga räkningskaperna upptar de "ovissa" skatterna och avgifterna, alltså sådant som kunde variera från år till år och i princip kunde utebli (t.ex. vrak nedan).

Av stort personhistoriskt värde är här "gaardetagen", där man kan få reda på kronogårdarnas generationsskiften, ibland med filiationer, "sagefald", dvs saköreslängder, och "hoffuittiende", i princip vigsellängder: För att återgå till sjöfarten skall här nämnas sporadiska *tullräkenskaper*, listor över *båtsmän* vissa år, och *vrak*, där den namngivne upphittaren tillerkändes en del av värdet och kronan en del (större). Åren 1646-48 utkrävdes *tiondefisk* av kustborna. Listor med fångstmängd och -typ finns här.

Materialet kompletteras med ett antal längder 1574-1654, som finns i Oslo och överlämnats till Riksarkivet. Där finns en förteckning som man kan använda vid forskning på platsen.

För tiden efter 1658 får man resa till Riksarkivet i Stockholm och bläddra i upp till halvmetertjocka originalvolymen. Innehållet är i princip likadant som i LR ovan.

Till sist kan nämnas att för västra Hisingen finns listor över brandskatt och ägare till skutor och fiskebåtar 1644-45 i de holländska mantalslängderna (rullfilm CD 585, Halmstads länsbibliotek). Och glöm inte kyrkoräkenskaperna! Där kan man under

gåvopenningar förutom namnet på givaren ibland även få reda på yrket.

Denna artikel är med nödvändighet kortfattad. Jag hoppas dock att den kan ge aptit på vidare forskning kring anfäderna för att få veta hur de levde. Stanna inte när Du hittat ett antal namn på anor från 1600-talet! Det går att få veta så mycket om dem. En hel värld öppnar sig om man tar sig tid att sammanställa allt ur ovanmnda källor för en eller ett par närliggande kustsocknar. Den som vill se hur jag valt att göra en sådan sammanställning kan köpa eller låna min bok "Havet var vårt liv", som utkom i december 1995. Där går det också att få en närmare förklaring på vissa saker som nämnts ovan i exemplet, liksom en litteraturlista.

Henrik Karlsson: *Havet var vårt liv*
Eget förlag, 1995
ISBN 91-630-4048-4

Beställningsadress/telefon:
Henrik Karlsson
Villagatan 9, 432 44 Varberg
0340/611185

☛ EFTERLYSNING

Från Norge skriver Thorbjørn Wahlstrøm:

"Jeg søker opplysninger om Erik Hadell født 1766 og gift med Greta Hansdotter f 1762. Jeg vet ikke hvor de er født, men i 1802 bor de på torpet Fågelkärr under Kollekind gård i Skee. Her fikk de den 6. april sønnen Johannes. Johannes tok på et eller annet tidspunkt etternavnet Wahlstrøm. Grunnen til denne navneendringen og når den skjedde, har jeg ingen informasjon om."

Läsare som kan hjälpa vår norske kollega - skriv till Västanbladets redaktion för vidarebefordran samt publicering i kommande nummer av bladet - eller direkt till Thorbjørn Wahlstrøm, Jørund Telnesgt 20, N 3722 SKIEN, Norge

FRÅN GAMLA GÖTEBORG

Några danska fotografer i Göteborg

Tidigare har jag framhållit att flera tidigt i Göteborg verksamma fotografer kom utifrån och ett flertal kom från våra grannländer. Denna gång skall jag upphålla mig vid några fotografer från Danmark.

Den förste danske fotograf som passerade Göteborg var **Söffren Degen** i oktober 1847. Han tog inga bilder här och var bara på genomresa.

Utän att gå in på alltför många detaljer kan vi sedan något dröja vid fotografen **Rudolph Striegler**. Han var född 1816 i Odense och avled 1876 i Köpenhamn. Det var sommaren 1849 som RS uppehöll sig här. Den 15 juni annonserade han i GHT och lät meddela att han alla veckans arbetsdagar fotograferade kl 7-13 och 15-18 i Trädgårdsföreningens lokal. Priserna på daguerotypier (vilket det rörde sig om) varierade mellan 6 och 12 Rdr beroende på storleken. Redan den 6 aug fick han sitt pass påtecknat på landskansliet för vidare resa till Vänersborg. Tolv dagar senare reste han åter förbi Göteborg, denna gång med Malmö som mål.

Efter detta vill jag gärna göra ett litet kliv fram i tiden till 1860-talet. Under mellantiden har ytterligare några danska fotografer passerat Göteborg. De har gjort en del viktiga insatser i vår stads fotohistoria, men att räkna upp dem alla skulle kanske bli lite för "knappologiskt".

Från den tidiga fotohistorien vill jag slutligen stanna något vid **Mads Alstrup** (1809-1876). Han var född i Viborg på Jylland och annonserade om sin verksamhet i Göteborg första gången den 9 juni 1860. Då öppnade han ateljé i fd Smidtska huset i Nya Allén

(dvs Nya Allén 96 Ca). Alstrup kallar sig oftast "Äldste Photograph i Norden" i sina annonser och var i ordets verkliga mening en ambulerande fotograf.

1859 hade han kommit över till Sverige för första gången och kom sedan att genomkorsa landet på ganska vidlyftiga odysseer. I Göteborgs fotohistoria uppträder han redan i oktober 1860 i sin andra ateljé, nu "vid Majkyrkan" i Majorna. Av annonserna att döma var han redan i januari följande år i Sprängkullsateljén. Här kom han i ekonomiskt tvistemål med handlande J W Busch som ägde Sprängkullen och Alstrup fick lämna den. Men han gav inte upp sin verksamhet i Göteborg utan återkom i december 1861 med annons för en ateljé i fd von Boeckmanns i Hansons hus i andra roten (= Kungshöjd). Redan året därpå befann han sig i Mariestad och sedan i Skövde och passerade 1864 Stockholm. Han avled i Falun. Egendomligt nog finns inte ett enda porträtt bevarat från hans göteborgstid som bär hans namn i stämpel eller etikett! Förmodligen saknas signerade porträtt från hans verksamhet här och han döljer sig bakom alla de osignerade, som är ganska vanliga från denna tid.

Här vill jag också hoppa över **Wilhelm Ranch** (1828-1907) och **Paul Levall** (f 1840). Förmodligen finns det anledning att återkomma till dessa och andra, men jag vill avsluta denna korta rapsodi med **Andreas Wilhelm Teobald Östergård** (1858-1943). Han var född i Köpenhamn och anlände till Göteborg 1884 och slog sig ned i Haga församling.

Redan vid detta tillfälle tituleras han fotograf, men det var först 1894 som han blev sin egen. Östergård övertog då fd Moritz Fürsts fotoateljé på Korsgatan 10 och började driva den. Redan 1897 hamnade han i betalningsproblem och försattes följande år i personlig konkurs. I början av 1900-talet försökte han sedan etablera verksamhet i ateljéerna vid Stigbergstorget men misslyckades uppenbarligen med detta. Trots att han var gift med Anna Maria Forsell och hade en liten son, Hildebrand (f 1895), överfördes han 1906-07 till obefintlighetsregistret i församlingen och försvinner ett tag ur synfältet. Den 3 juni 1925 dyker han upp igen och inflyttar nu till Öckerö församling och bosätter sig på Rörö.

Tidigare var endast porträtt kända med Östergårds namn på kartongen men nu fotograferar han bröllop, diverse familjehögudier och begravningar mm. Han blev Rörös viktigaste fotograf och dokumenterade allt möjligt på ön. Dessutom gjordes det en hel del vykort med Östergårds foton som underlag under dessa år. Tyvärr tycks hans negativmaterial från denna tid helt ha gått förlorat.

Inte beträffande någon av de här omtalade fotografierna har författaren till dessa rader någon kännedom om deras samhällliga bakgrund i sitt ursprungsland. Det skulle vara spännande att få någon ytterligare kunskap om deras danska förhistoria.

Lars Olof Löf

Fotograf Wilhelm Östergård själv fotograferad hemma på Rörö liggande i gröngräset.

Lars Månsson i Tranemåla - lantbrukare och bibliofil av Kjell Nelson

Samlare är ofta ganska välsituerade personer, med möjligheter att vraka och välja bland åtråvärda föremål utan att behöva vända på slantarna. Men inte minst i boksamlarnas skara finner vi representanter för "småfolket", sådana som inte unnar sig något utöver det allra nödvändigaste vad beträffar livets nödort. Nästan allt går till bokinköp.

Nåja, någon fattiglapp var han ju inte direkt, Lars Månsson i Tranemåla, men mycket mer än till böcker räckte inte medlen. För många är han känd för den stora Tranemålasamlingen som sedan många år är i Göteborgs universitetsbiblioteks ägo.

Den vittnar om ett envist och kunnigt bokförvärvande under ett stort antal år.

Bokvurmen vaknade tidigt

Vurmen att samla böcker vaknade tidigt hos Lars Månsson. Vid sju års ålder fick han till skänks ett nyutkommet första häfte av kvartalstidskriften *Läsning för folket*, utgiven av Sällskapet för nyttiga kunskapers spridande. Och därmed, kan man säga, var det klippt. Fast först mot slutet av 1860-talet, i 40-åren, började Månsson samla mer systematiskt och i större skala. Som lantbrukare hade han naturligtvis mycket annat som han måste ägna tid och krafter åt. Han var fö en dugande jordens brukare, både driftig och framgångsrik, framhölls det i eftermälet som ortspressen ägnade honom. Han belastades med mängder av kommunala uppdrag och satt ett antal år i riksdagen. Där var han emellertid tystlåten - "tiger jämt", var det någon som skrev i en bok om kammarens dåtida ledamöter. I riksdagsprotokollen kan man inte finna något enda anförande av honom.

Vad Lars Månsson främst sysslade med under riksdagsvistelserna i huvudstaden var tydligen att nosa upp åtråvärda böcker. För att underlätta denna verksamhet skaffade han sig såväl nyttiga som fina bekantskaper. Riksdagskollegan och bonden Pehr Nilsson i Äspö blev den som lockade Tranemålabon att börja samla äldre litteratur och rariora i stället för som tidigare mest nyare litteratur. Pehr Nilsson var liksom Månsson en olärd man men med näsa för bokfinesser, och han

ägde en fin, sparsmakad samling på ca 3.000 volymer. Genom hans förmedling fick Lars Månsson kontakt med ännu finare samlare, som garvaren Jakob Westin, vars hyllor så småningom rymde mer än 22.000 volymer, huvudsakligen inom områdena historia och topografi. Westin donerade hela detta omfångsrika bestånd till Uppsala universitetsbibliotek. En lärd bokbekantskap blev dåvarande chefen för Kungliga biblioteket, Gustaf Klemming, en verkligt udda figur, som under flera år bodde i sitt tjänsterum på biblioteket för att ha nära tillgång till de böcker som han till en stor del själv tidigare ägt och så småningom skänkt till KB. Klemming gav den samlande odal mannen många goda bokråd beträffande gammalt sällsynt svenskt tryck.

Raritetstryck i lumpbodar

Men Lars Månsson ägde också själv ett fint väderkorn: han nosade upp rariteter i t ex klädstånd och lumpbodar. Dåfortiden var sådant fortfarande möjligt. Huvudparten av sina böcker kom han över hos privatpersoner, och inte minst i prästgårdar och av sterbhus efter avlidna ståndspersoner skedde åtskilliga förvärv. Han köpte allt som behandlade Blekinge och Småland, allt som svenska kvinnor hade skrivit och allt raritetstryck som var möjligt att komma över. Men därtill litteratur i åtskilliga ämnen. Bland rariteterna i hans samling fanns böcker från 1400-, 1500- och 1600-tal, så t ex Laurentius Petri krönika 1564 och annan reformationslitteratur, Rudbecks *Atlantica*, Birgittas uppenbarelser i medeltida tryck, Visingsborgstryck - liksom farfadern -, svenska böcker tryckta i Rostock, Dorpat, Reval och i Holland.

Tranemålabonden skydde inga ärliga medel när det gällde att skaffa böcker. Men han gick så långt att han inte alltid såg om sitt hus: det hände att hela riksdagsarvodet kunde stryka med i uppköpen, så att han inte hade pengar till hemresan från Stockholm.

En svårhanterlig samling.

Till bokhandlaren i Karlshamn levererade Månsson årligen 50 famnar ved och valde alltid att i stället för kontanter få ut värdet i böcker. Hur den barnrika familjen reagerade inför en sådan familjeekonomi får vi aldrig veta. Bokbeståndet bara växte och växte. 1885 lär han uppföra ett trevåningshus i trädgården att hysa alla böckerna i. Fram till 1888 var den delvis mycket dyrbara samlingen oförsäkrad. Ägaren tog då kontakt med ett försäkringsbolag med en begäran om försäkring av bokhusets innehåll på 29.000 kr. Vid den här tiden hade, som jämförelse, en industriarbetare i årslön mindre än 1.000 kr, en professor 5.000 kr. Representanten för bolaget betraktade den torftigt klädda bonden och trodde att ett bedrägeriförsök var på gång. Först när den namnkunnige vännen Klemming på KB ryckt in och intygat att värdet var det dubbla, fick Månsson sin försäkring.

Lars Månssons sista levnadsår tyngdes inte bara av sjukdom och allmän ålderdomssvaghet. Två hustrur hade han förlorat, sex barn av sju ton hade också dött. Hans riktigt stora bekymmer blev det väldiga bokbeståndet, så småningom omfattande ca 25.000 nummer. Mycket av oron kom tydligt till uttryck i den brevväxling som under några av 1890-talets år fördes mellan Månsson och chefen för dåvarande Göteborgs

stadsbibliotek, nuvarande Göteborgs universitetsbibliotek, Lars Wählin. Korrespondensen finns bevarad i UB:s handskriftssamling. I Wählins första brev säger han sig ha hört att Månsson, då till åren kommen, önskade avyttra sina böcker. I Göteborg var man just då i färd med att planera det biblioteksbygge, som fr o m 1900 kom att bli Göteborgs stadsbiblioteks lokaler vid Haga Kyrkoplan fram till 1954, då överflyttning till Renströmsgatan skeddde och där biblioteket 1961 fick sitt nuvarande namn.

I sitt första brev frågar Wählin huruvida han kan få komma till Tranemåla och bese bokbeståndet. Det får han naturligtvis gärna. Månsson hade nog väntat ett snabbt positivt svar beträffande försäljning till Göteborg. Men tiden rinner undan, och det kommer inget slutgiltigt besked från Lars Wählin. Ägaren hade satt 25.000 kr som pris, men efterhand allt mer orolig för att affären skall gå i stöpet trappar Månsson ner sitt krav, först till 20.000 kr, så till 15.000, till 13.500, till sist 12.000 - utan att lyckas få något slutgiltigt besked. Orsaken var att Wählins bibliotekskommitté kände oro inför alla biblioteksbyggets kostnader. Men Lars Månsson var i det längsta envis i sin önskan att böckerna skulle hamna i Göteborg. Han accepterade inte tanken att splittra samlingen genom försäljning till olika köpare. Han ville sälja allt på en gång och helst till ett bibliotek och då allra helst till Göteborgs stadsbibliotek. Han uttryckte också i ett av breven till Wählin beträffande sina kära böcker: "önskar så innerligt att (de) måtte hamna i fäderneslandet".

En ålderdomens tragik

Upprepade gånger skymtar också i breven från den äldre Månsson till Wählin farhågor för vad som skulle kunda hända med hans böcker ute i det stora bokhuset i trädgården: "Nu för tiden sker här på orten så mycket ofog och brott så jag är bekymrad därför ehuru jag ej vet mig ha några ovänner och mot ellsolycka har jag assurerat".

Lars Månsson är också mycket medveten om värdet av sin samling, det kommer också fram i breven vid flera tillfällen: "knapast något enskilt bibliotek i Sverige finns med så många sällsynta och märkvärdiga böcker och nog är priset 25 000 kr mycket billigt". I ett senare brev understryker han med ännu mera eftertryck: "och det kan jag bestämt säga er att maken till boksamling som min kan ni ej få köpa här i Sverige".

Bibliofilen Månsson upplevde det naturligtvis som en tragik att inget av hans många barn visade minsta inresse för vad fadern samlat ihop: "jag har ej några barn som kan taga vara på min boksamling emedan de ej intresserar sig deraf". Uppgivet ber han biblioteksschefen: "Gif mig råd och hjälp mig med försäljningen (---) jag är gammal och svag".

Och så kommer då så småningom beskedet till Wählin i slutet av 1898 i ett brev med skrift så darrhant stor att Månsson nu sålt samlingen till en annan köpare - för ynkliga 8.000 kr. Det var den förmögne ju veleraren Jean Jansson i Stockholm som han slutligen - närmast i panik, tydligen - erbjudit alla sina böcker. Samma år avyttrade Jansson nyförvärvet till grosshandlaren August Röhss

i Göteborg för just 25.000 kr, alltså samma om Månsson hade som utgångsbud till Lars Wählin. Röhss donerade i sin tur beståndet till dåvarande Göteborgs stadsbibliotek. Så där hamnade den väldiga mängden böcker till slut, i alla fall.

Vad fick Lars Månsson själv ut av alla sina böcker? Vad läste han? Ja, så vitt man vet, hann han aldrig läsa annat än listor och bokkataloger från auktioner och antikvariat. För honom var själva samlandet allt.

En annan udda jordens brukare

Rolf Ekelund har funnit följande intressanta notis i Jörlanda dödbok

"Norra Anrås Död den 7/1 1791, begravnen den 16/1, gifte mannen, hemna-brukaren Anders Kielsson av reumatisk feber, 61 år 3 månader och fem dagar.

Denne Anders Kielsson hade så upp-arbetat sig själv att han utan till att gå i lära var mästare i snickarhantverket, även som han gjorde de vackraste och bästa slagklockor, som en lärd mästare kunde göra."

Anders Kielsson är den enda person, som prästen gjort en kommentar om i dödboken, vilket betyder att han (prästen) var mycket imponerad av denne torparens omfattande kunskaper och duglighet.

Anders Kielsson var född 2/10 1729 i Ucklum och gifte sig i Jörlanda den 24/6 1753 med Gunnur Börjesdotter på Norra Anrås i Jörlanda.

Kan några av hans alster återfinnas i Jörlanda med omgivning? Hans slagklockor (liknande moraklockor?) bör vara signerade och daterade som brukligt var. Ex.vis "AKS 1786".

Rolf Ekelund, Kullavik

OBS! TORSDAGSGRUPPEN

som arbetar med registreringsarbete för
landsarkivet i föreningslokalen, träffas varje torsdag

kl 10-14 under tiden 11/9 - 11/12 1997

VÄLKOMNA att besöka lokalen och biblioteket
under samma tid! Kaffe till självkostnadspris kl 11.45 - 12.30

LANDET RUNT

Ur olika medlemsblad av Johan von Sydow.

Västanbladet fortsätter att kortfattat redogöra för läsvärda och intressanta artiklar ur medlemsblad för släktforskarföreningar både i Sverige och övriga Norden. Medlemsbladen finns tillgängliga på VSGF:s bibliotek, Postgatan 4, Göteborg.

HALLANDSFARARES INFORMATION.

Hallands Genealogiska Förening.

Nr 31/96. Charlotte Lindgren och Agnes Lindgren redovisar en antavla, Halländsk antavla nr 9, för Christina Johansdotter 1847-1936), född i Vessige och död i Holm i Halland.

Nr 32/96. Halländsk antavla nr 10, framtagen av Sven Johansson i Halmstad, har Petronella Svensdotter (1833-1884), född i Skummeslöv som proband. - Sperling Bengtsson skriver under rubriken 'En annorlunda emigrant' om Nils Svensson, f 1873 i Harplinge, som emigrerade till Kamtjaka vid Stilla havet.

Nr 33/96. Om den av Evert Taube i 'Himlajord' beskrivne Gustaf Löfgren har Klas-Göran Stehn forskat. Löfgren (1860-1932) föddes i Göteborg som son till timmermannen Petter Löfgren (1810-1886), blev sjöman, emigrerade till Australien och blev slutligen farmare i Queensland i Australien, där Taube besökte honom. I samma artikel, som avhandlar Gustaf Löfgren, beskriver Stehn sökandet efter ättlingar till John Knut Lundh (1887-1966) som var född i Falkenberg, emigrerade och blev storbyggmästare i Kilkivan i Australien.

HUSFÖRHÖRSNYTT. Skaraborgs Släktforskarförbund.

1996:1. Enosignerad artikel behandlar 'Stenmur'n och släktforskaren', vari redogörs för böndernas i Acklinga och Baltak stengärdesskyldighet, fastställd av häradsrätten.

1996:2. Britta Falkman skriver om 'Trådar i en

väv' (anor i Valstad, Vättak mm).

1996:3. Christer Högman har tagit fram sin farfar beväringen nr 64 Frans Johan Henning Högmans dagbok från beväringstiden 1895.

JIS-NYTT. Jämtlands Läns Släktforskarförening.

Nr 64, 1996. Hans Jacobsson skriver om 'Ätten Ribbing, 700 år i Sveriges historia', en rescension av en bok med samma titel av Magdalena Ribbing. - Olav Aspeland erinrar om 400-årsjubileum för Hans Lauritzsen Blix' födsel. - Och så redovisas 'Aktuellt från Landsarkivet och Föreningslivet i Östersund.

Nr 65, 1996. 'Blixanoma igen' är rubriken på ytterligare genealogiska data om denna norsk-svenska släkt, som behandlats i förra numret men också i tidigare årgångar av tidskriften.

Nr 66, 1996. Viola Johansson skriver om 'Nilsson i Överammer blir Nelson i Minnesota'.

KALIX-FORSKAR-NYTT. Kalixbygdens Forskarförening.

Nr 1/96. Berndt Dufva ger 'Glimtar ur min norrländska släkt' och Patrik Lundberg och Anders Pettersson skriver om 'Släkten Kiämpe från Ytterbyn'.

Nr 2/96. Levernebeskrifning mm för Johan Bergmark (f 1822) i Skellefteå Ersmark.

Nr 3/96. Under rubriken 'I Pommern' beskriver Stefan E. Sundbäck likvidationskommissarien Magnus Winblad i Bladviken, Överkalix (1731-92).

KGF-NYTT. Kronobergs genealogiska Förening.

Nr 53, 1996. Sven Adolfsson skriver om 'De första utvandramen från Kronoberg'.

Nr 55, 1996. Helmer Danielsson ställer i en artikel den viktiga frågan: 'När föddes och dog Jesus'. Marianne Arvidsson skriver om 'Småländska bonadsmålare'. Och om en jordkula som var bostad i Skallabo i Långsjö skriver Bengt Johansson.

MARK-RÖTTER. Marks härads släktforskare

Nr 27/96. Per-Olof Stenbäcken upplyser om 'Hur pengar lånades förr i tiden'.

Nr 3/96. Omslaget prydes av två bilder av förläggaregården Kronäng, dess allé och huvudbyggnad. I två artiklar skriver Joel Pettersson i Björketorp om gamla ord i Marks och Bollebygds härader. Och samme författare skriver om 'Utmarksfolket'.

Nr 4/96. Joel Pettersson skriver om torpare under rubriken 'Från torpartiden'. Per-Olof Stenbäcken har surfat på Internet och då funnit en kopia från 1672 av ett 1652 av drottning Kristina utfärdat adelsbrev för Niels Gunnarsson Gyllendahl. Björn Fyrlund och Nils Marelus reflekterar över 'Fem år med nya folkbokföringen'.

MGF-NYTT. Midälva Genealogiska Förening.

Nr 2/1996. Barbro Anderson har gjort 'Noteringar om familjerna Rahm och Hjertén i Sundsvall'. Hon beskriver bl a Sigrid Hjertén, den kända konstnärinnan, gift med konstnären Isaac Grünewald. Samma författare ger också boktips om boken 'I själen alltid ren. Om Sigrid Hjertén' av Anita Goldman.

Nr 3/1996. Om 'Klockaren i helg och söcken' skriver Gunnar Johansson.

FÖRENINGSTIDNINGEN NJUDUNGEN. Njudungs Genealogiska Förening.

Nr 1/1996. Lars-Åke Andersson beskriver Här-

landa socken, 'Utdöingabygd i gränstrakter'.

Nr 2/1996. Rune Malm skriver om Stenberga socken.

Nr 3/1996. I presentationen av socknar har turen denna gång kommit till Hultsjö, vars areal 1874 var 0,333 kvadratmil, samma år hade en folkmängd av 1763 personer och där egendomen Björnskog 1 mtl frälse ligger. Dess ägarsläkter är redovisade.

Medlemsblad för hembygds- och släktforskare NOLASKOGS.

Nr 49, 1996. Anders Nordström skriver om 'Dop-traditionen'. Litteratur om Gideå och Grundsunds socknar redovisas.

Nr 50, 1996. Skags gamla fyr beskrivs av G Erknar och fyrpersonalen där 1871-1909 redovisas, några av denna, som t ex Oscar Hjalmar Gadelius, i längre text. Bänkrummen i Björna kyrka 1836 redovisas.

Nr 51, 1996. Litteratur om Mo och Nätra socknar redovisas.

Nr 52, 1996. Anders Nordström skriver om 'Farsoten i Västerbotten krigsåret 1809'.

GAMLA OCH NYA ANOR I NORD-VÄRM-LAND. Nordvärmlands Släktforskarförening

Nr 1, 1996. Några torp och släkter med anknytning till dem beskrivs, Finnbäckshult i Edsbyörke utskog, Bergeby och Skalleby i Vasserud samt Pedersby.

ORÄ FÅLLK. Gotlands Genealogiska Förening.

Nr 2/95. Tryggve Siltberg redovisar i en längre artikel sin forskning om personer och släkter från Gotlands dansktid. Han behandlar bl a släkterna Lyngbye (Lyngby) och Segelcke samt lämnar axplock ur Kjöbenhavns universitetsmatrikel, S. Birket Smith, Förste bind 1611-67 och andet bind 1667-1740.

Nr 1/1996. Erik R. Lindström skriver om Jacob Lindström, 1764-1818. Under rubr. 'Var finns Stefan Grenskogs ättlingar?' kommer Dick Wase

in på härstamningen för medlemmar i bl a släkterna Grenskog (Kregenskock), Rodenborch, Kante m fl med tyskt ursprung, Silkentopp, Strande och Edelc, alla med golländskt ursprung. Alla släkterna har kända rötter från 1200-talet!

PLF-NYTT. Person- och Lokalhistoriskt forskarcentrum Oskarshamn.

Nr 38, 1996. Kommentar lämnas till J O:s utlåtande över klagomål som Ted Rosvall anfört mot den verksamhet som riksarkivet bedriver inom SVAR, bl a avgiftsbeläggningen av mikrokort.
Nr 39, 1996. Thor Sjöberg skriver om Internet - ett verktyg för släktforskare och Sam Blixt behandlar samma ämne, (som med lavinartad fart utvecklar sig) 'Internet i skäktforskningen'.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Genealogiska Förening.

Nr 1/1996. Sven-Åke Olofsson skriver om 'Naturdoktor' Sven 'Flahultarn' Ingemarsson i Norrahammar.

Nr 2/1996. Kaj-Gunnar Nilsson skriver om 'Seder och bruk i gångna tider'.

Nr 3/1996. 'Lista Födelseförsamlingar Arkiv Urban den 8/8 1996' redovisar födelsedag och i många fall dödsdag för personer i flera församlingar i Jönköping med omnejd.

SKÅNE-GENEALOGEN. Skånes Genealogiska Förening.

Nr 1/1996. Under rubriken 'Smörmad med krut' skriver Torsten Nilsson om en avrättning 1826 i Brösarp.

Nr 2/1996. Ulla Nilsson skriver under rubriken 'Greven i Herrnhut' om herrnhutismen som rotade sig bl a i Norra Skåne. Om begravningar på 1700-talet mm skriver Inger Rudberg under rubriken 'Rill Himbling, Bälgetrampare och Silkeskåpa'. Och Björn H. Zickerman - som var chef

för Skånska Dragonregimentet 1972-80 och som sådan ansvarade för förvaltningen av Ravlundafältet i Albo härad i Skåne - skriver 'Historia om Brösarps gästgiveri' (som ligger i närheten av Ravlunda).

SLÄKTBITEN. Forskarföreningen Släkt och Bygd.

Nr 2/96. Släkten komma och släkten gå. En gårdsöde. Koldemo nr 5 'Hans-Anders' har anonym författare till upphovsman (jag rekommenderar att artiklar - utom rena redaktionsmeddelanden - signeras).

Nr 3/96. Lars Nylander skriver om prosten Ericus Andreae (d 1561).

SLÄKTALED. Ockelbo Släkt- och Emigrationsforskarförening.

Nr 25, 1996. En artikel om rekognitionsskogarna är ett sammandrag av en utredning om 'Förslag till lag om Åborätt till under bruk skatteköpta hemman och löggheter'. - Ett 20-årsregister över artiklar i Släktaled är ett tvärsnitt av föreningens verksamhet genom åren.

SLÄKTDATA. Föreningen Släktdata.

Nr 1/96. Pär-Olov Odmer informerar om 'Skatter och Gamla Uttryck', en avslutande artikel i en serie som Odmer har all heder av.

Nr 2/96. 'Historiam urbi Gothoburgi' var ämnet för en doktorsavhandling (motsv) 1715 av Haqvin E. Settelius. Här återges som en inledning till en serie om innehållet i den till svenska översatta boken, första och andra kapitlen.

Förfaringssättet - att publicera en översatt bok in extenso - hör inte till vanligheten, därtill en doktorsavhandling. - Erik Levander skriver om 'Vandrande knalle i Östersund'. - Och om penningvärdets förändringar genom åren från 1830 till 1995 kan man få en lektion i tabellform.

Forts i nästa nr.

Västanbladet

Postgatan 4 411 13 GÖTEBORG

**BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING**

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan (ej
adressidan)

**Glöm inte höstutfärden till Varberg
och Horred lördagen den 20 sept!**

Nästa nummer av Västanbladet utkommer i början av nov. 1997

✉ MANUSSTOPP D

EN 10 oktober 1997

Manus insändes till expeditionen, Postgatan 4, 411 13 Göteborg,
eller till Elisabeth Ahldin Dahl, adr se sida 2.

VSGF:s BIBLIOTEK och EXPEDITION

Postgatan 4, 411 13 Göteborg, har öppet **torsdagar 11/9 - 11/12 1997**

Tel 031-13 12 26

Postgiro 24 23 85 - 3

Nya och gamla medlemmar välkomna!

✉ Under ovanstående perioder erbjuder VSGF medlemmarna tillträde till
biblioteket även:

onsdagar kl 11.00 - 14.00 (Maj Löfgren)

**torsdagar kl 17.00 - 19.00 (efter överenskommelse med
Martin Bratt ring tel 031 - 52 21 81).**